

SLOVENSKI

Poročevalec

Izdaja časopisno-založniško podjetje SZDL »Naš tisk« - Direktor: Rudi Janžura - Odgovorni urednik: Sergej Vošnjak - Tiskarna »Slov. poročevalec« - Uredništvo: Ljubljana, Tomšičeva ulica 5, telefon 23-522 do 23-526 - Uprava: Ljubljana, Tomšičeva 5/II, telefon 23-522 do 23-526 - Oglasi: Ljubljana, Kardeljeva ulica 6, telefon 21-896, za ljubljanske naročnike 20-463, za zunanje 21-832 - Poštne predaje: Račun Narodne banke 601-Te-163 - Mešna naročnina 200 din

PO ČETRTEM TEDNU ZASEDANJA GENERALNE SKUPŠČINE

Razorožitev in gospodarska dejavnost OZN

glavni vprašanji, ki sta doslej prevladovali na zasedanju — Dosedanja razprava je pokazala, da se je zmanjšala mednarodna napetost, da pa so še vedno močne korenine nezaupanja med glavnimi silami — Velikanska večina za ustanovitev sklada za finansiranje razvoja nezadostno razvitih držav, vendar premalo pripravljenosti pri velikih državah

New York, 17. okt. (Tanjug). Generalna skupščina OZN je končala četrti teden svojega dela. V tem času je bila splošna debata v plenumu, ustanovili so odbore in začela se je razprava o vprašanih z dnevnega reda. Dve vprašanji sta docle prevladovali med zasedanjem, in sicer problem razorožitve in gospodarska dejavnost OZN.

Debata o razorožitvi je po eni strani pokazala, da se je zmanjšala mednarodna napetost, po drugi strani pa, kako močne so korenine nezaupanja med glavnimi silami. Zahodne sile so s francosko-britanskim predlogom o razorožitvi prišle nasproti sovjetskim pripombam na svoje prejšnje stališče. Tudi ZSSR je napravila korak proti zahodnemu stališču s tem, da je francosko - britanski predlog sprejela kot podlago za razgovore, sprejela nekatero njegovo dele in izrazila pripravljenost, govoriti tudi o drugih. Polni starega nezaupanja in željni čim jasnejše spoznati, kako daleč so se zblížala gledišča o razorožitvi, pa sta Francija in Velika Britanija zahtevali od Sovjetske zveze pojasnila, razčlenitev misli in odgovore na vprašanja, kar bo le-ta verjetno storila v debati, ki se bo nadaljevala v ponedeljek.

Po dosedanjem poteku te debate bi se dalo sklepati, da so se skoraj popolnoma nasprotna stališča približala in sicer v naslednjih točkah:

1. Zahod in ZSSR sta se sporazumela glede stališča, da je treba z razorožitvijo začeti pri tako imenovanem klasičnem orožju; 2. Šele po tem obdobju

Zaupanje in spoštovanje

do predsednika vlade Mendes-Francea izražajo resolucija, ki so jo na kongresu v Marseillu sprejeli francoski radikalni socialisti

Marseille, 17. okt. (AFP) V resoluciji, ki so jo sprejeli na koncu kongresa, izražajo francoski radikalni socialisti zaupanje in spoštovanje članov stranke do predsednika vlade Mendesa-Francea, ki je več tednov z dinamičnim in osebno avtoritetno spet pridobil ugled francoskega naroda v državi in izven nje in vrnil ljudskim množicam zaupanje v republikanski režim.

V resoluciji na kratko razčlenijo različne probleme notranje in zunanje politike in določajo stališče svoje stranke do poglavitnih vprašanj.

Kongres odobrava sklepe londonske konference, prepričan pa je, da bo treba obnoviti razgovore med Vzhodom in Zahodom, ki naj bi prinesli mirno sožitje, razorožitev in splošno nadzorstvo, kar je tradicionalna želja francoskega naroda.

V resoluciji odobrava kongres predlog vlade za ustanovitev evropske agencije za oborožitev, ki bi imela finančna pooblastila in pravico odločati. Po mnenju stranke bi bila najboljša poročila proti obnovitvi nemškega militarizma.

Stranka se na koncu zavzema za spoštovanje sprejetih obveznosti vlade do francoskih posesti v Severni Afriki s pogojem, da bodo varovane zakonito.

Ne pozabiti na nemško združitev

Nürnberg, 17. okt. (AFP). Predsednik svobodne demokratske stranke, ki je po moči druga v vladni koaliciji Zahodne Nemčije, Thomas Dehler je opozoril sinoči kanclerja Adenauera, da »ne smemo pozabiti na nemško združitev«. Dehler je na nekem sestanku svoje stranke dejal, da je londonski sporazum o ponovni oborožitvi Nemčije v okviru Atlantskega pakta »dobra stvar, da na ne smemo zamuditi priložnosti za državno združitev, če bi se le-ta pokazala.

VREME

ZA PONEDELJEK
Lepo, pretežno jasno vreme do rahle visoke oblačnosti. Temperatura ponoči od -1 do +3, na Primorskem okoli 1. feč dan pa med 17 in 23 stopinj C.
Izgledi vremena za prvo polovico naslednjega tedna: Lepo vreme, proti sredini tedna povečana oblačnost, vendar brez bistvenih padavin. Dnevne temperature bodo sorazmerno visoke.

končno odobriti Generalna skupščina, kaže, da Združeni narodi s simpatijami spremljajo napore Burme, da bi se to vprašanje rešilo. V tretjem odboru se nadaljuje debata o poročilu visokega komisarja za begunce. Četrti - skrbniški odbor spet sklepa o nezakoniti pripojitvi jugozahodne Afrike Južnoafriški Uniji. V administrativno-proračunskem odboru sklepajo o finančni plati reorganizacije sekretariata ZN, šesti - pravni odbor pa sklepa o definiciji agresije.

Stevensonova kritika

San Francisco, 17. okt. (Reuter) Vodja demokratske stranke Adlay Stevenson je v okviru predvillinske kampanje izjavil, da skuša Eisenhowerjeva vlada v svoji zunanji politiki »spraviti nespravljivo«. Vlada se je znašla v precepu, ki si ga je sama pripravila, je dejal Stevenson. Po eni strani bi hotela voditi odgovorno zunanjo politiko, po drugi strani pa s popušanjem pomiriti desno krilo republikanske stranke. Ta poskus je po Stevensonovih besedah vzel ZDA v nekomunističnem svetu »moralni in politični ugled.

Ostali odbori so obravnavali naslednja vprašanja: posebni politični odbor je končal razpravljanje pritožbe proti agresiji kuomintških sil na ozemlju Burmanske unije. Resolucija, ki so jo sprejeli in jo mora do-

Nesoglasja v italijanskih vladnih strankah

Manjši spor med Scelbo in Fanfanijem na seji krščansko-demokratske parlamentarne skupine — Notranja nesoglasja tudi pri socialnih demokratih in liberalcih

Rim, 17. okt. (Tanjug) Na seji krščansko-demokratske parlamentarne skupine je prišlo do manjšega spora in polemike med predsednikom vlade Scelbo in sekretarjem stranke Fanfanijem. Scelba je v svojem govoru zameril stranki in njenemu vodstvu, da ne podpirata dovolj vladnih korakov, kar se je pokazalo pri nedavnih skleritvi sporazuma o Trstu in politični kampanji opozicije v zvezi z zadevo Montesi. Fanfani je takoj odgovoril, da trditve Scelbe ne ustrezajo dejstvom, ker je vodstvo stranke vedno dosledno kazalo pripravljenost podpirati sedanjo vlado. Tajnik

krščansko-demokratske stranke je izrazil upanje, da v prihodnje ne bo prišlo do takih nesporazumov in priporočil, da bi bili stiki med vlado in vodstvom stranke v zunanjepolitičnih in notranjih vprašanjih še tesnejši in pogostejši.

V političnih krogih sodijo, da je ta polemika znamenje nekaterih nesoglasij med stranko in vlado ter morebitnih osebnih ambicij Fanfanija in drugih članov vodstva krščansko-demokratske stranke. Ne pričakujejo pa, da bi iz te polemike nastale resnejše posledice za sedanji Scelbov kabinet.

Podobna nesoglasja med vodstvi strank in člani vlade so zaznali tudi med socialnimi demokrati in liberalci. Na seji socialno-demokratskega vodstva so očitali Saragatu in ostalim ministrom, da so oblatili stranko pred množicami. Zlasti zamerijo Saragatu, da se je preveč izpostavil v obrambi Piccionija med afero Montesi in podpiral nekatere korake vlade, ki ne ustrezajo politični smeri »socialno-demokratske stranke. Podpredsednika vlade

Skorajšnja združitev AFL in CIO?

New York, 17. okt. (Reuter) Predsednika dveh najmočnejših sindikalnih organizacij ZDA, ameriške federacije dela (AFL) in kongresa industrijskih organizacij (CIO), Meany in Reuther sta se včeraj sešla, da bi razmislila možnost združitve njunih organizacij. V sporočilu, ki je bilo objavljeno po njenem sestanku, je reče-

Jugoslovansko-britansko-ameriška razmejilna komisija, ki določa mejo med obema deloma Tržškega ozemlja v smislu londonskega sporazuma je v soboto končala svoje delo. V zadnjih dneh je komisija delala zelo naglo od jutra do mraka. Zaradi hribovitega in zelo razgretega terena je imela komisija veliko težav in je bilo delo mnogokrat precej zamudno. Zadnjega dne je komisija določevala mejo na zadnjem, 2 km dolgem odseku od Sv. Mihaela do zaliva Sv. Jerneja.

TRŽAŠKI ODMEV na izjave predsednika republike

Trst, 17. okt. (Tanjug) Vsi tržaški časopisi so davi na vidnih mestih objavili popolno besedilo odgovora, ki ga je dal predsednik republike Tito na vprašanja dopisnika italijanske agencije ANSA.

»Primorski dnevnik« navaja pod velikim naslovom čez 5 stolpcev predsednikove besede, da je treba doseči ugodno ozračje za poglobitev medsebojnega sodelovanja. »Corriere di Trieste« pa poudarja željo Jugoslavije, izraženo v izjavi predsednika Tita, da bi se med Jugoslavijo in Italijo razvilo plodno sodelovanje na vseh področjih.

Krščansko-demokratsko krajevno glasilo »Giornale di Trieste« sodi, da je izjava predsednika Tita, da bi moral priti do sestanka med visokimi oseb-

nostmi Jugoslavije in Italije, zelo pomembna in da bi morali potem napraviti načrt za prihodnje jugoslovansko-italijansko kulturno in gospodarsko sodelovanje.

Videmoski »Messaggero Veneto«, ki je pravtako objavil celotno besedilo intervjuja, piše, da je predsednik Tito izrazil željo za širše in ustvarjalno sodelovanje med obema državama.

Poročila o izjavi predsednika Tita so objavile tudi oddaje krajevnih radijskih postaj, kar so tukajšnji demokratični krogi ugodno razlagali.

PRED KONFERENCO V PARIZU

„Hitra rešitev“ smoter Dullesa

New York, 17. okt. (Tanjug) Ameriški minister za zunanje zadeve John Foster Dulles bo v torek odpoval v Parizu, kjer se bo udeležil sestanka starih ministrov za zunanje zadeve, ki nameravajo izdelati podrobnosti londonskega sporazuma o oborožitvi Zahodne Nemčije.

Ameriški časopisi, ki so londonske razgovore imenovali »začetek novega obdobja v evropski enotnosti«, pripisujejo prav tako velik pomen v pariški konferenci.

Kakor pišejo ti časopisi, se bo Dulles trudil, da bi dosegel »hitro rešitev« v Parizu, ki je po njegovem mnenju danes ne le mogoča, pač pa tudi nadvse potrebna. Dulles pa ne more privoliti na predlog predsednika francoske vlade Mendesa-Francea, da bi moral evropska agencija »razpodeliti« ameriško vojaško pomočjo, pripravljen pa je vendar, kakor piše »New York Herald Tribune«, »resno proučiti« pravice in dolžnosti take agencije. V glavnem bo Dulles zastopal isto smer kot jo je zastopal v Londonu, ko je devet najbolj prizadetih držav našlo nadomestilo za evropsko obrambno skupnost, pripominja časopis.

Pariška konferenca je stvar evropskih narodov, zaključuje »New York Herald Tribune«, in zato bo Dulles posredovalec, čigar naloga bo približati nasprotno stališča, ki se bodo, kakor menijo ameriški časopisi, vsekakor pojavila.

AMAN, 17. okt. (AP). V glavnem mestu Jordana Ammanu so bili davi ubiti 3 ljudi, ranjenih pa je bilo kakih 40, ko se je policija ob volitvah soočila z demonstranti. Ulična bitka je trajala kar pet ur. Demonstranti so s kamenicami razbili izločbo ameriške italijanske in židovske policije. Ko je policija razglašala demonstrante, so gasilci pogasili požar. Gmota škoda še ni ocenjena.

V NEKAJ VESTAH

RIM, 17. okt. (AFP). Egiptovska vojaška mislija 31 častnikov vojaške akademije je danes prispejala v Rim. Obiskala je razne vojaške naprave v Južni Italiji, zlasti tovarne vojaških potrebštin ter razne enote italijanske vojske. Ogledala si bo tudi Severno Italijo.

FES, 17. okt. (AP) Ob eksploziji bombe v arabskem delu Fesa (francoski Maroko) je bilo sinoči ranjenih 15 ljudi. V bližini Ra-

bata je neki Maročan ubil funkcionarja policije.

WASHINGTON, 17. okt. (AFP). Orkan, ki je divjal v ZDA in Kanadi, je terjal 33 mrtvih v Kansasu in 76 v ZDA. Gmota škoda, ki je posejeto vzhajala v državi Maryland, Južni in Severni Karolin, cenijo na več sto milijonov dolarjev.

TEHERAN, 17. okt. (AFP). Privzivo vojaško sodišče v Teheranu je danes potrdilo smrtne obsodbe za 9 častnikov in 1 civilista, ki so obtoženi velizdaje in udeležbe v informbiroski organizaciji.

OMAGH (Severna Irskaa, 17. okt. (Reuter). Člani organizacije »Irška republikanska vojska«, ki se borijo za združitev Irske so sinoči napadli britanske vojaške barake pri Omaghu, kakih 100 km zahodno od Belfasta. Ranjenih je bilo več britanskih vojakov.

Po osmih letih

Hajfong, 17. okt. (AFP) — Predsednik vlade Severnega Vietnamu Ho Si Minh je sinoči prisel v Hanoj. Kakor je poročal »Glas Vietnam«, so Ho Si Minhu pred poslopljem predsedstva priredili navdušen sprejem. Ho Si Minh je imel pri tem govor, v katerem je pozival »k popolni enotnosti med vsemi razredi prebivalstva od severa do juga.«

Po osmidesetih letih okupacije in osmih letih odpora, ki so nam jih vsilili tujci,« je dejal Ho Si Minh, »spet uživamo svobodo. Toda še nas čakajo težave, ki jih lo treba prebroditi. Tega pa ne bomo mogli doseči s pasivnostjo. Zastaviti bomo morali vse svoje sile in izkoristiti vse virove energije. Vladati mora popolna enotnost med notranjimi in zunanji silami naše države. Če bomo to dosegli, bomo premagali vse ovire, ki stoje na naši poti, in bomo utrdili mir, enotnost in neodvisnost, s tem pa dosegli srečno življenje naših otrok.

V Londonu se vztrajno širijo govorice, da Winston Churchill še ni opustil svoje stare zamisli, naj bi prišlo do konference velikih držav, kjer bi se najvišji predstavniki pogovorili o vseh svetovnih problemih. (Karikatura: Vicko, »Daily Mirror«)

Več kritične polemike

in pomoči izobražencev delavsko-prosvetnim društvom — so poudarili delegati na seji Zveze »Svoboda« v Mariboru

Maribor, 17. okt. (Po telefonu). Druga dne seja razširjenega glavnega odbora Zveze »Svoboda« se je nadaljevala razprava. **Tomo Brejc** je v dotrajani nekaterih pomanjkljivosti v delu »Svobode« in govoril o politični ozkosti v tem delu ter opozoril, da delavska prosvetna društva čisto pozabljajo, da so del svetovnega delavskega razreda. Dalje časa je govoril o važnosti dvigovanja izobrazbe delavcev, ker se bodo sicer znašila podjetja v težavah zaradi pomanjkanja splošne in tehnične izobrazbe svojih kolektivov. Predlagal je tudi, naj bi »Svobode« prirejele proste diskusijske večere, kar se je v predvojni dobi zelo dobro obneslo.

Ostali govorniki so posvetili mnogo pozornosti pritenjivosti mladine v delavska prosvetna društva. Padel je tudi predlog, naj bi v okviru obstoječih društev osnovali »Mlade Svobode«. Precej so govorili tudi o odnosu inteligence in kulturnih delavcev do »Svobode« in do delavskega razreda nasploh. Poudarili so potrebo razvijanja dela »Svobode« v smeri javnega obravnavanja kulturnih stvaritev, ki se še vedno ocenjujejo v preveč ozkih krogih. Pri tem so podčrtali, da ne gre na eni stran-

ni za način, kako razpravljati, na drugi strani pa za odnos kulturnih delavcev do te kritike. Vsaka nestrpnost, so poudarjali delegati, bi bila razumljivo škodljiva tako kulturnim ustvarjalcem kot ljudskoprosvetnim delavcem. Za doseg tega cilja — dvig delovnega človeka — je treba najti skupno pot. Tako skrbno pot pa bo možno najti s kritično-polemičnim ocenjevanjem kulturnih stvaritev.

V imenu skladateljev je zborovalec pozdravil **Karel Pahor**, ki je govoril obširno o odnosu ljudstva do umetnosti. Poudaril je, da je ljudstvo najpravičnejši sodnik umetniških vrednot in da je vedno toplo sprejemalo vsako pomeno umetnost. Obljubil je vso pomoč Društva skladateljev »Svobodam«.

Predsednik Regent je ob zaključku predlagal, naj bi skušali rešiti položaj knjižnice s tem, da bi od vsake vstopnice pri predstavah »Svobode« pobrali 2 dinarja prispevka v korist sklada za nakup knjig. Prav tako naj

bi glavni odbor s posojilom odkupil zalogo knjig, ki leže neizkoriščene v skladiščih založb, v tem ko jih v knjižnicah primanjkuje. Dalje je predlagal, naj bi v naprej subvencije ne prejemale založbe, marveč knjižnice. Do konca decembra bo glavni odbor sklical celodnevno konferenco pečovodij, kapelnikov, režiserjev, predavateljev in knjižničarjev »Svobode«.

Na koncu so sklenili, naj bi bli občni zbori »Svobode« dobro pripravljene, da bi na njih lahko sprejeli načrte dela za prihodne leto. —JP—

Zdravstveno zavarovanje privatnih obrtnikov

Tudi predlog pogodbe za pokojninsko zavarovanje pripravljajo v zveznem izvršnem svetu

Upravni odbori republikih in okrajnih ter mestnih obrtniških zbornic razpravljajo te dni o načrtu pogodbe o zdravstvenem zavarovanju privatnih obrtnikov, katerega jim je poslal sekretariat za socialno zavarovanje zveznega izvršnega sveta.

Po tem načrtu bi vsi privatni obrtniki v FLRJ in člani njihovih rodbin imeli pravico do zdravstvene zaštite, nadomestila v primeru začasnega nesposobnosti za delo zaradi bolezni, za pomoč za opremo novorojenčkom, za nadomestilo potnih stroškov pri zdraviljenju in pravico povračila pogrebnih stroškov in posmrtno

pomoč. Za določanje višine pomoči in povračil bi po sedanjem načrtu razvrstili obrtnike v pet razredov z osnovami zavarovanja od 8000 do 16.000 din. Ta razvrstitev bi bila odvisna od strokovne sposobnosti in mesta, v katerem obrtnik dela. Za kritje pravic, predvidenih s tem sporazumom, bi obrtniki plačali delež za socialno zavarovanje po stopnji od 10 do 100 od osnove razreda, v katerega bodo razporejeni.

Obrtni zbornice bodo dostavile svoje pripombe k temu načrtu republikim svetom za socialno zavarovanje in ljudsko zdravstvo, nakar bodo ta-

koj pristopili k izdelavi dokončne besedila pogodbe.

Izvedelo se je, da pripravljajo strokovnjaki v sekretariatu za socialno zavarovanje zveznega izvršnega sveta tudi načrt pogodbe o pokojninskem zavarovanju privatnih obrtnikov. Ti strokovnjaki poudarjajo, da bo celotno socialno zavarovanje obrtnikov regulirano najprej s pogodbo, ki jih bodo sklenile republikne obrtniške zbornice z organi socialnega zavarovanja, v zakon o socialnem zavarovanju pa bodo ta določila vnesena šele pozneje.

Štiri turbine za HC iz Litostroja

V Litostroju so dokončali 4 velike turbine za hidrocentrale v Mavrovem, Vrli, Vuhredu in Zvoniku na Drini. V tovarni poskusno je montirano Kaplanovo turbino 25.000 KS za prvi agregat HC Vuhreda in Kaplanovo turbino 30.000 KS za tretji agregat HC Zvonik.

Nezadostna prehrana na vasi in v mestu

glavna tema, o kateri je razpravljala konferenca ženskih društev v Novem mestu

NOVO MESTO, 17. okt. (Po telefonu) Kako široko polje dela imajo ženska društva v novomeškem okraju, je pokazala uspešna konferenca ženskih društev, ki je bila danes dopoldne v Novem mestu. Poleg delegatke s celoga okraja se je konferenci udeležila tudi predsednica zveze ženskih društev **Angela OCEPEK**, predstavniki množičnih organizacij, prosvete in zdravstvenih ustanov.

Z uvodnim referatom **Eme Musarjeve** o političnem položaju in vlogi žena ter **Danice Modic** o problemih prehrane na Dolenjskem je sledila obširna razprava o številnih družbenih in zlasti vzgojnih problemih, pri katerih lahko prav napredne žene največ pomagajo. Posebno živo so debatirale in gostje razpravljali o pomanjkljivosti prehrani, tako v mestu kot na podeželju. V vseh primerih je anketa, ki so jo izvedli, pokazala, da je povprečna hrana našega človeka pre malo peštra, da v prehrani zlasti primanjkuje beljakovin, dočim je poraba hranil, ki vsebujejo ogljikove hidrate (krompirja in moke) prevelika. Anketa v občini **St. Rupert** je pokazala, da je tudi v tem kmečkem predelu v prehrani premalo beljakovin in maščob, po drugi strani pa je poraba alkoholnih pijač izredno velika, saj znaša povprečno kar 0,80 litra dnevno na prebivalca. Anketa v dveh

Delegatke se so prav tako zavzemale, da je potrebno pri vseh šolah ustanoviti mlečne kuhinje, ker so se že pokazale ugodne posledice na otrokih, kjer te kuhinje že obstajajo. Prav tako so predlagale, da bi morali v vseh večjih tovarnah in delavnica odpreti obratne kuhinje, ki bi nudile cenejši obrok hrane zaposlenim delavcem. Prav bi bilo — tako so menile — da bi podjetja iz svojega dobička dala del sredstev za organizacijo obratnih kuhinj in pomagala v prehrani delavcem.

Na koncu so delegatke izvolile okrajni odbor zveze ženskih društev ter odbor okrajnega gospodinjkega centra.

Zvezna industrijska zbornica o šolah in domovih učencev v gospodarstvu

Upravno dbor Zvezne industrijske zbornice je dal zveznemu izvršnemu svetu predlog, da se z družbenim planom za leto 1955 določi tudi ustanovitev posebnega sklada za vzdrževanje strokovnih šol in domov učencev v gospodarstvu.

Po tem predlogu naj bi se sklad za vzdrževanje strokovnih šol za pomoč domovom učencev v gospodarstvu oblikoval pri zbornicah iz prispevka, ki bi ga vsako podjetje obvezno plačevalo v določenem odstotku od vrednosti svoje proizvodnje. Iz

Predsednik Tito — častni meščan Omiša

Split, 17. okt. (Tanjug) Na svečani seji ljudskega odbora mestne občine Omiš, ki je bila ob 10-letnici osvoboditve mesta, so danes imenovali za častnega meščana tega malega in upornega mesta dalmatinskega Primorja predsednika republike **Josipa Broza-Tita**.

Predsednik Tito — častni meščan Omiša

Na seji so prečitali pismo, ki ga je poslal maršal Tita občinskemu odboru Zveze borcev in v katerem pravi: »Sprejemam in se zahvaljujem Vaši prošnji, da postanem častni meščan Omiša. Ob desetletnici osvoboditve Vašega mesta pošiljam vsem prebival-

KONČAN JE II. KONGRES LJUDSKE TEHNIKE SLOVENIJE

Tehničnemu znanju na vasi največjo skrb

so poudarili delegati — Milko Goršič ponovno izvoljen za predsednika Ljudske tehnike

CELJE, 17. okt. (Po telefonu) Danes je II. kongres Ljudske tehnike nadaljeval in tudi končal svoje delo. Po poročilih verifikacijske komisije ter nadzornega odbora so poročali predsedniki vseh štirih komisij, ki so večerj razpravljale o delu organizacij in sprejemale sklepe za bodoče udelestvovanje.

Tako je kmetijsko-tehnična komisija predlagala, naj bodo osnovne kmetijsko-tehnične organizacije na vasi kmetijsko-tehnični ter kmetijsko-gospodinski krožki, ki naj bi po potrebi prenašali še v društva. Dalje, naj KZ in OZZ ter ljudski odbori podprejo delo teh organizacij. Svetu za kulturo LRS pa so predlagali, naj se zavzame za to, da bi učitelji na vasi sodelovali pri delu krožkov.

CELJE, 17. okt. (Po telefonu) Danes je II. kongres Ljudske tehnike nadaljeval in tudi končal svoje delo. Po poročilih verifikacijske komisije ter nadzornega odbora so poročali predsedniki vseh štirih komisij, ki so večerj razpravljale o delu organizacij in sprejemale sklepe za bodoče udelestvovanje.

Kmetijska komisija je sestavila tudi obširne načrte dela, v katerem je zajeta glavna naloga: seznanjanje mladih ljudi na vasi s tehniko in kmetijsko stroko. V ta namen naj prirejajo krožki strokovna posvetovanja in predavanja, ki naj bodo hkrati prve priprave k proizvodnim poskusom. Načrt te komisije obsega še to, da bi kmetijski krožki prirejali izlete, ogled naprednih kmetijskih gospodarstev ter da naj bi kmetijsko-tehnična komisija pri glavnem odboru ljudske tehnike izdajala strokovne ter propagandne publikacije.

Elektronstroja komisija je sprejela v svoj delovni načrt predvsem sklep, naj pri okrajnih odborih ljudske tehnike čimprej osnujejo elektronstrojne komisije. Komisije naj si prizadevajo, da bi v šolah pouk tehničnih ved zavzel tisto mesto, ki mu pripada. Prav tako pa naj člani komisij in ostali strokovnjaki dajejo predloge za izdelovanje gospodinjinskih aparatov.

Komisija za šolstvo je pozdravila odločitev Sveta za prosveto LRS, da se na naših šolah, zlasti na učiteljskih, znova uvede predmet ročnih spretnosti. Hkrati s tem pa je komisija še predlagala, naj bi republiški svet določil v svojem aparatu človeka, ki bi skrbel, da se bo

tehnično-vzgojno delo na šolah razvijalo čim boljše. Obširne delovni načrt je sestavila tudi organizacijska komisija, ki je med drugim predlagala, naj bi se glavni odbor Ljudske tehnike zavzel pri vseh družbenih forumih, da bo odnos do vzgojno-tehničnega prizadevanja organizacij Ljudske tehnike dobil primeren odziv tudi v javnosti.

Po poročilih zastopnikov vseh štirih komisij, je kongres razpravil o predlogu statuta in ga sprejel. Predlog kandidacijske komisije je kongres soglasno sprejel in ponovno izvolil za predsednika glavnega odbora Ljudske tehnike **Milka Goršiča**. Pred samim zaključkom so delegati poslali pozdravne brožavke maršalu **Titu**, predsedniku COLTJ **Francu Leskošku** in predsedstvu Socialistične zveze delovnega ljudstva Slovenije.

Lepa počastitev DAVORINA JENKA

V Cerkljah so skiadatelju odkrili spomenik

Cerklje, 17. okt. Danes dopoldne ob 11. uri je bila tukaj prisrčna slovesnost, med katero je bil odkrit spomenik zaslužnemu slovenskemu skiadatelju in glasbenemu delavcu ter cerkljanskemu rojaku **Davorinu Jenku**. K prireditvi se je zbralo kakšnih 3000 ljudi iz kraja in okolice, prišlo pa je tudi nekaj uglednih predstavnikov oblasti in javnih delavcev iz Ljubljane in Kranja.

Potem ko je domača godba na pihala odigrala Jenkovo himno »Najprej«, je spregovoril predsednik pripravljalnega odbora ter član izvršnega sveta **Tone Fajfar**. Med prisotnimi je posebej pozdravil predsednika republiškega zbora ljudske skupščine dr. **Jožeta Rusa**, zveznega poslanca za kranjski okraj **Borisa Ziherla**, republiškega poslanca **Francu Popita**, dalje predstavnike okrajne in občinske ljudske oblasti ter zastopnike kulturnih organizacij, ki posebej častno skiadateljev spomin: dr. **Danila Svarto** kot predstavnika Zveze komunistov Jugoslavije, dr. **Dragotina Cvetka** kot predstavnika Društva slovenskih skladateljev in Akademije za glasbo ter **Jakoba Grčarja**, predstavnika Glasbene Matice, in prebral pozdravno brožavko dr. **Aleksandra Beliča**, predsednika Srbske akademije znanosti in umetnosti. **Tov. Fajfar** je nato na kratko opisal zgodovino spomenika, ki je bil prvič postavljen že pred vojno, ob stoletnici Jenkovega rojstva, ki ga je na nemški okupator razdejati. Novi spomenik, ki je bil zgrajen ob gmotni pomoči izvršnega sveta in okrajnih ter lokalnih štirideset in ki se odkriva v štirideset letu po Jenkovi smrti, je mnogo lepši in monumentalnejši od starega. Osnetek je delo prof. arh. **Plečnika**, Jenkova glava pa akademskega kiparja **Lojzeta Dolinarja**.

Potem ko je **tov. Fajfar** spomenik odkril, ga je sprejel v varstvo zastopnik cerkljanske občine. Nato je spregovoril zvezni poslanec **Boris Ziherl**. **Davorina Jenka** je označil kot skladatelja, ki je znal prislunhiti duhu ljudske pesmi in tega duha izraziti tudi v svojem delu. Svojo zgodovinsko službo pa si je pridobil zlasti s tem, da je postal utemeljitelj srbske umetne glasbe ter eden izmed pionirjev tesne kulturne povezave slovenskega naroda z drugimi jugoslovanskimi narodi. Bil je med prvimi v slovenski kulturni preteklosti, ki so v vsej globini dojele usodno povezanost Slovencev z drugimi Jugoslovani in ki so kot pravi patrioti za to bratstvo in enotnost postavili tudi vse svoje delo. V tem smislu moramo **Davorina Jenka** še danes častiti kot za-

Kako naj temu rečemo?

»Slovenski poročevalci« je že pisal o neprilikih, ki jih imajo pešniki pri prevzemu »slavničkove« avtomobila. Tokrat ne gre za neprilike, ki se doživijo vedno v avtomoblu — v prodajalnici vozovnic — Turističnem biroju na Mikloševcih cest 17 in Ljubljani. V soboto, 16. 10. m., sem ob 11. uri telefoniral na omenjeni biro. Vprašal sem, če pelje avtomobil s Koper ob 11. uri. Ljubljeno sivo oz. odvozilci na Ljubljano telefonska obvestila, zanesljivo pa bo peljal ob 11. uri. Lepo smo se sporazumeli, za rezervacijo ob 14. uri, če bo avtomobil peljal, sicer pa zanesljivo ob 17. uri. Razumljivo, da so zabeležili tudi moje ime ter naziv ustanove. Ugodnejši odziv je bil, ko sem vzel avtomobil in ureduju, »sem mogel pričakovati. In res, opoldne sem imel vozovnico že v rokah.

Pred odhodom avtomobila sem jo že enkrat pregledal in ugotovil, da je samo na 16. oktobra, 1954, v Turističnem biroju, kjer je službovala **Slava Škarar**. Ugotovila sva napako in zvedel sem, da je moja vozovnica vzel najbrž drugi pešnik, menil pa je, da ni mogoče. Najprej sem se posvetoval s predavateljem, ki je zamej, kakor hočem, me je odpravil. Nisem se zadovoljil in predlagal, naj mi proti plačilu podaljša vozovnico do Strunjanca, pa bo peljal ob 11. uri. »Sem mogel pričakovati. In res, opoldne sem imel vozovnico že v rokah.

Pristopila sta še dva uslužbenca biroja in ugotovila, da je vozovnica izdana za 17. in ne 16. oktobra, čeprav je v rezervacijski listi jasno napisano datum 16. 10. »Sem spoznal, lahko smo se zedinili po krašem polnopravnem, s pridate v ponedeljek, pa se zmenite, se je zopet vmesnila biljetarka. V ponedeljek me nišim in potovanja. Dobro, izdajte mi proti plačilu novo vozovnico za potovanje danes, sem predlagal. »Ne, nič več, me je zavrnila prodajalka. »Potem vam pa vračam to vozovnico, ker je ne morem koristiti, v pa mi vrnite denar, sem zahteval. »Mi ne vračamo nikakršnega denarja nikomur.« Je zopet osorno odločila S. S.

Začel se je občinski teden v Murški Soboti

Murška Sobota, 17. okt. (Po telefonu) Predsednik mestnega odbora SZDL je sinoči v dvorani Mladinskega doma odprl občinski teden občine **Murška Sobota**, ki bo trajal do 24. oktobra.

Danes dopoldne je bila svečana seja ljudskega odbora mestne občine, ki so se je udeležili tudi številni predstavniki oblasti, množičnih organizacij in podjetij in na kateri je predsednik **Jože Velnar** seznanil prisotne o poteku borbe med partizani in madžarskimi fašisti v Murški Soboti dne 17. oktobra 1944. leta. Po svečani seji so na soboškem gospodinjstvu odkrili skupno grobišče padlih borcev in aktivistov v času NOB. V njo so

Pred odhodom avtomobila sem jo že enkrat pregledal in ugotovil, da je samo na 16. oktobra, 1954, v Turističnem biroju, kjer je službovala **Slava Škarar**. Ugotovila sva napako in zvedel sem, da je moja vozovnica vzel najbrž drugi pešnik, menil pa je, da ni mogoče. Najprej sem se posvetoval s predavateljem, ki je zamej, kakor hočem, me je odpravil. Nisem se zadovoljil in predlagal, naj mi proti plačilu podaljša vozovnico do Strunjanca, pa bo peljal ob 11. uri. »Sem mogel pričakovati. In res, opoldne sem imel vozovnico že v rokah.

Pristopila sta še dva uslužbenca biroja in ugotovila, da je vozovnica izdana za 17. in ne 16. oktobra, čeprav je v rezervacijski listi jasno napisano datum 16. 10. »Sem spoznal, lahko smo se zedinili po krašem polnopravnem, s pridate v ponedeljek, pa se zmenite, se je zopet vmesnila biljetarka. V ponedeljek me nišim in potovanja. Dobro, izdajte mi proti plačilu novo vozovnico za potovanje danes, sem predlagal. »Ne, nič več, me je zavrnila prodajalka. »Potem vam pa vračam to vozovnico, ker je ne morem koristiti, v pa mi vrnite denar, sem zahteval. »Mi ne vračamo nikakršnega denarja nikomur.« Je zopet osorno odločila S. S.

Kako naj temu rečemo? »Slovenski poročevalci« je že pisal o neprilikih, ki jih imajo pešniki pri prevzemu »slavničkove« avtomobila. Tokrat ne gre za neprilike, ki se doživijo vedno v avtomoblu — v prodajalnici vozovnic — Turističnem biroju na Mikloševcih cest 17 in Ljubljani. V soboto, 16. 10. m., sem ob 11. uri telefoniral na omenjeni biro. Vprašal sem, če pelje avtomobil s Koper ob 11. uri. Ljubljeno sivo oz. odvozilci na Ljubljano telefonska obvestila, zanesljivo pa bo peljal ob 11. uri. Lepo smo se sporazumeli, za rezervacijo ob 14. uri, če bo avtomobil peljal, sicer pa zanesljivo ob 17. uri. Razumljivo, da so zabeležili tudi moje ime ter naziv ustanove. Ugodnejši odziv je bil, ko sem vzel avtomobil in ureduju, »sem mogel pričakovati. In res, opoldne sem imel vozovnico že v rokah.

Stane Krašovec:

O pravnem in ekonomsko-komercialnem študiju

Prehajam na drugi tip ekonomista, poslovnega vodjo podjetja, kalkulant, organizatorja, kolumnista. Pri tem poudarjam, da ne mislim »občajnega« knjigovodja, »prodajalca, fakturista, korespondenta v naših podjetjih. Taka je naša vzgoja trgovski tokom ali na višji stopnji »bituristični« tečaj starega »vzgojnega tipa. Tu mi gre za vodstvo velikih industrijskih in izvoznih kombinacij, podjetja tipa kot Jesenice, Trbovlje, Bor, Zrečica, Dravna železnice, Zadružna zveza. Za njihovo politiko izbire surovin in produktov, plasmaja izdelkov doma in v inozemstvu, ne od danes do jutri, temveč na daljši rok, ne s pomočjo neprestane podpore državnega bužeta, temveč na lastnih nogah, pravilne izbire personala ne po »instinktu«, temveč po znanstveni metodi eksperimentalne psihologije, pravnega šolanja kadrov na predpotopni vajeniški način temveč z aplikacijo tavnizacije na socialistični način v obratu in v pisarni, organizacije oddelkov itd., ne bo šlo s tisto praktičnostjo guljenjem knjigovodstva, korespondence, zavarovanja, tehnologije itd. To niti v velikih podjetjih quasi praktičistične Amerike več ne gre. Zahteva se višje šolanje zlasti v tako imenovanem »industrijsko« engineering, kar Angličani spoznavajo kot enega od razlogov večje produktivnosti in elastičnosti ameriških pod-

jetij. (Prim. »Industrial engineering«, poročilo misije British Productivity Council v ZDA, London 1954). Ne bo šlo brez poznavanja politične ekonomije, brez poznavanja teoretičnih osnov naše socialistične ekonomske politike in državnega ustroja, naše politične in ekonomske zgodovine sociologije, psihologije, našega in tujege gospodarskega in delovnega prava, nekaterih elementov mednarodnega prava, pomorskega prava. Brez take široke podlage se »komercialisti« na tako odgovorne položajih ne bo znašli v raznih naših zaokretih in v težkih situacijah. Brez take podlage tudi ne bo videl ničesar izven plota svojega podjetja in bo čisti pisar-kramar-technokrat, brez daljnogleda za razvoj cen, trga in konjunktura, brez kompasa.

Mislim, da je v naših razmerah težko naprej predvideti za človeka v praksi, kje se neha študij prvega tipa in začne študij drugega. To je »vrsto led predmet diskusij« na medfakultetnih konferencah. Dokler nismo stvari res temeljito proučili — na sodobni način, ne po subjektivnih vtisih in po slučajnih pojavih — po nekaj letih izkušenj — današnjim pogromom in v današnjim, ne prvimi povojni mi diplomanti, smatram, da je najbolj primerno, da šolanje oba tipa ekonomistov na ekonomski fakulteti, ki je po našem ustroju pravzaprav eko-

nomsko-komercialna fakulteta, skupno prvi dve leti. V drugih dveh letih bi napravili dve skupini, narodno ekonomsko in za ekonomiko podjetij, z različnimi opcijskimi predmeti. Specializacijo bi prepustili fakultetnem študiju, pri čemer bi drug tip ekonomista zahteval organiziranega štajša, kakor je to uvedeno za sodnike, advokate in zdravnike, ki takoj po zapustitvi šolske klopi ne smejo niti voditi procesa niti vršiti operacij. O tem v zadnjem letu mnogo razpravljajmo v Ekonomski reviji in na kongresih ekonomistov.

Mislim, da bi se morali naučiti od Anglosaksoncev več stabilnosti v formah in bopatenja v vsebini. Združitev ekonomske in pravne fakultete bi praktično olajšala profesorjem nekaterih panog prava in politične ekonomije, da predavajo na obeh oddelkih. Prav tako bi se lahko izvršila, z istih vidikov, združitve ekonomske s filozofsko fakulteto ali celo, pod nekaterimi pogoji, tehnično. To ni tako važno. Kar pa je nujno potrebno, je proučevati vsebinsko posameznih predmetov, tako način poteka same politične ekonomije, način pouka geografije, matematike, za ekonomiste, jezikov za ekonomiste itd. Tu so največje pomanjkljivosti in to so najbolj proučujeta na medfakultetnih konferencah.

Pavšalne trditve, da diplomanti ekonomskih fakultet ni-

(Nadaljevanje in konec)

so dali pričakovanega rezultata in so pravniki bolj zadržani, ne privedejo nikamor. Mislim, da se fakultetni predavatelji ne bi smeli posluževati takih staroških subjektivnih, vulgarnih ocen. Na tak način bi tudi lahko trdili, da se je v revolucionarnih vojnah izkazalo, da so bili ljudje preprosti obrtniških in kmečkih poklicev boljji vojskovodje kakor poklicni oficirji; a vendar ne bo zaradi tega nihče likvidiral vojnih akademij. Na podlagi individualnih nesploh bi lahko enako obsojili tudi medicinsko in tehnično fakulteto. Trditve nekaterih, na katere se sklicuje dr. Goršičar, o kvaliteti diplomiranih ekonomistov je ovrgla praksa: še nikdar ni bilo take konjunkturo, takega povprečnega v oglašbi po diplomiranih ekonomistih za podjetja kakor danes, in še nikdar tako velikega vpisa na ekonomski fakultete kakor letos. Toda tudi tako gledanje lahko zapeljivo. Treba je stvari res temeljito proučiti, z znanstvenimi metodami, kakor jih poznamo danes, anketami, in eksperimenti, in odločiti po res bogatem in dobera obdelanem gradivu, po zrelem premisleku in ne čez noč. Začelo se je že, treba je energično nadaljevati. Zato mislim, da je prav, da je Izvršni svet prišel na padež za delo formalnega pa tudi do vsebinske zvezitve ekonomske in pravne fakultete in dal priliko za diskusijo.

